

Schuld Wat betekent rentestijging voor de 'pechgeneratie'? **4**

Zwaar mishandeld

De politie start een onderzoek naar een incident bij Minerva waarbij de keel van een student zou zijn dichtgeknepen tot het slachtoffer bewusteloos neerviel

2

SOCIËTEIT
'MINERVA'
Besloten vereniging

Intersekse personen De Franse jurist Benjamin Moron-Puech komt op voor hun rechten: 'We moeten stoppen met geslachtsregistratie bij de geboorte'

6

Moed en moraal Waarom moet een schilderij wel weg, maar neofascisten niet? Het bolwerk der vrijheid dwaalt af, betoogt Nilüfer Gündoğan

13

LITERAIR TALENT OPGELET

Wedstrijd Schrijf een kerstverhaal en win **€250** aan boekenbonnen!

kijk op www.mareonline.nl

8

Joods studentenhuis 'Mijn jaarclub dacht dat er joints aan onze deurposten hingen'

COLOFON

Mare: Rapenburg 38, 2311 EX Leiden
Postbus 9900 2300 RA Leiden
Telefoon 071-527 7272
E-mail redactie@mare.leidenuniv.nl
Website mareonline.nl
Twitter @weekbladmare
Mastodon @weekbladmare@
mastodon.online
Instagram @weekbladmare
Facebook: Leids Universitair Weekblad
Mare
De redactie is op vrijdag gesloten.
Oplage circa 10.000

Hoofredactie: Frank Provoost
frank.provoost@mare.leidenuniv.nl

Redactie: Vincent Bongers
vbongers@mare.leidenuniv.nl
Anoushka Kloosterman
a.s.kloosterman@mare.leidenuniv.nl

Sebastiaan van Loosbroek
s.pvan.loosbroek@mare.leidenuniv.nl
Mark Reid
m.a.reid@mare.leidenuniv.nl
Susan Wichgers
s.wichgers@mare.leidenuniv.nl
Emiel Beinema (stagiair)
e.s.beinema@mare.leidenuniv.nl

Medewerkers: Pim Bakx | Remco
Breuker | Josette Daemen | Omar
Ghaly | Olaf Leeuwis | Oscar van
Putten | Maia de Quay

Art direction en vormgeving:
Marcel van den Berg, joostmarcellis.nl

Fotografie: Taco van der Eb |
Marc de Haan

Illustraties: Bas van der Schot |
Bandirah | Silas.nl

Drukwerk: Rodi Rotatiedruk, Broek
op Langedijk

Advertenties: Bureau van Vliet b.v.
Wateringweg 129, 2031 EG Haarlem
Telefoon 023 - 574 47 45 |
E-mail sales@bureauvanvliet.com
<https://bureauvanvliet.com/>
advertentie/Weekblad

Redactieraad: Kutsal Yesilkagit
(voorzitter) | Frank Israel (vice-
voorzitter) | Alexander Pleijter
(secretaris) | Willem van der Does |
Annemarie Drahmman | Nour Eldin
Emara | Zoë van Litsenburg | Roel van
Niekerk | Frank Rensen | Marten Jesse
Pot | Hermelijn Smits

Speciaal
voor de
Universiteit
Leiden

Wij zijn de zorgverzekeraar
voor de Universiteit Leiden!

Jij én je gezinsleden profiteren van:

- Korting op je aanvullende verzekering
- Extra korting bij vrijwillig eigen risico
- Uniek: deel je tandartsvergoeding met je partner
- Speciaal als werknemer: ruime vergoedingen zonder extra kosten voor o.a. tandarts en fysiotherapie

Bekijk ons ruime aanbod verzekeringen en alle voordelen op
zorgzekerheid.nl/universiteitleiden

Overstappen kan tot en met 31 december 2022.

Acteur en regisseur Alex van Warmerdam
'heeft angst voor betekenis', zegt Peter
Verstraten die een boek schreef over diens
films. 'Ik heb gezegd wat ik wilde, nu is het
aan de kijker.'

DOOR VINCENT BONGERS
FOTO VICTOR ARNOLDS

Still uit Borgman (2009)

Films die (n)iets betekenen

Marina ligt in haar bed in een luxe villa, met naast haar echtgenoot Richard. Beiden slapen. Zij heeft een droom waarin Richard spullen van een grote tafel kiepert, haar daar vervolgens op legt voor wat een vrijpartij lijkt te worden. Plots snijdt Richard echter met een stanleymes haar onderarm open. De kijker ziet dat er een naakte gehurkte man op de eng dromende Marina zit. De suggestie is dat hij de nachtmerries van de vrouw manipuleert. Het is een scène uit *Borgman* (2013), de film van acteur en regisseur Alex van Warmerdam (70), over de gelijknamige zwerver die langzaam maar zeker een steeds grotere invloed krijgt op

'Een dubbelinterview? Dat zou ik ook niet willen met mijn psychiater, als ik die had'

een gezin. 'Welke missie Borgman precies heeft wordt nooit duidelijk', vertelt universitair docent film- en literatuurwetenschappen Peter Verstraten. Dat past in het oeuvre van de filmmaker die de kijker weinig houvast biedt. 'Je moet als kijker steeds zelf inschatten, je projecteert je eigen ideeën op Borgman: "Wat is dit voor een figuur?" Dat biedt juist heel veel mogelijkheden.' Verstraten schreef het boek *Spookbeeld van de vrijheid* over de tien films die Van Warmerdam tot nu toe maakte. Vrijdag overhandigt hij in het Eye Filmmuseum het eerste exemplaar aan de regisseur. De regisseur legt liever niet zelf uit wat er aan de hand is in zijn films. 'Hij heeft angst voor betekenis', vertelt Verstraten. 'Hij vindt: "Ik maak de film, daarin heb ik gezegd wat ik wilde, nu is het aan de kijker."' Een veelzeggend citaat dat hij in zijn boek aanhaalt: 'Ik wil eigenlijk dat het allemaal niets betekent, maar op een manier dat het iets zou kunnen betekenen.' Een dubbelinterview met *Mare* ziet de regisseur ook niet zitten. 'Liever niet', mailt hij. 'Ik zou ook niet graag een dubbelinterview doen met mijn psychiater, als ik die had.' Verstraten had zelf al eerder besloten om hem niet zelf te interviewen. 'Dat vond Van Warmerdam "eigenlijk al de beste zet" voor het boek.'

Maar op de achtergrond keek hij toch een beetje mee, bleek later. 'Ik had contact met zijn broer Marc, die producent is van veel van de films. Hij heeft de drukproef ontvangen en Alex heeft daar ook in gelezen.' En toen bleek Alex zich toch niet te kunnen houden: hij belde Verstraten op. 'Alex zei best verrast te zijn over een aantal zaken. In mijn boek gaat het vaak over het belang van rollenspel in zijn films, en daar was hij zich nauwelijks van bewust. Maar Alex zei ook dat hij niet blij was met een scène in *Ober* (2006). In die film is de ober een personage dat door een heel slechte scenarioschrijver is bedacht. Er zit een fantasie in met heel ouderwetse stereotiepe zwarte jagers: vier mannen die zijn gekleed in rieten rokjes en bewapend met speren. Van Warmerdam gebruikte dat tenenkrommende beeld om de ideeënarmoede van de scenarioschrijver te illustreren. Maar hij zou dat nu nooit meer zo doen. "Ik had van alles kunnen gebruiken", vertelde Van Warmerdam aan mij. "Een fantasie met desnoods nazi's was al beter geweest." Het zegt wel iets over historische verandering dat een nazi minder beladen is dan wat er in deze film zit.' Van Warmerdam omschrijft dat soort ontwikkelingen zelf heel treffend in het boek: 'Het probleem met de werkelijkheid van nu is: die is niks. Die is pas over twintig jaar iets. Dan zit er een

laagje glazuur overheen.' Zijn films gaan vaak over allerlei stereotypes, aldus de filmwetenschapper. 'Hij speelt daarmee, laat het schuren. De werelden die hij schept in zijn films hebben iets herkenbaars, maar alles is net een kwartslag gedraaid.' In *De laatste dagen van Emma Blank* (2009) zit een mooi voorbeeld. 'Je stapt als kijker in een raar huishouden met heel nadrukkelijke hiërarchische verhoudingen. Maar gaandeweg kom je erachter dat het een soort rollenspel is. Het is vreemd en tegelijk herkenbaar; het hangt tussen normaal en abnormaal in. Dat is het koord waar Van Warmerdam op danst.' Het taalgebruik is ook heel specifiek in zijn films. 'De taal heeft iets archaisch. Van Warmerdam is opgegroeid in de jaren vijftig en zestig. De manier waarop toen werd gesproken, is bij hem blijven hangen. 'Toen een acteur in een scène "Sorry" zei, greep Van Warmerdam in: "Nee, dan moet je zeggen: "Neem me niet kwalijk." Klemtoon en articulatie zijn heel belangrijk. Hij wilde van Olga Zunderhoek in haar rol in *Abel* (1986) de zin "Houd je niet van haring?" precies zo horen zoals het in zijn hoofd klonk tijdens het schrijven.' Een film als *Abel* wordt vaak gezien als een komedie over een disfunctioneel gezin. 'Maar het is geen lachfilm, om de dooie drommel

niet. Henri Garcin, die de rol van vader speelt, zei erover: "Er zit humor in zonder grappen, want aan grappen heeft Van Warmerdam een broertje dood." Ontroering interesseert Van Warmerdam ook niet, schrijft Verstraten. 'Hij is terughoudend om met "doorzichtige trucjes" het volk te ontroeren: "Voor je het weet zit je tegen je zin met een brok in je keel, afschuwelijk. Als in een sentimentele scène vioolmuziek wordt gebruikt, dan "huilt" de film al voor ons.' Dat Van Warmerdam niet houdt van emotionele manipulatie vindt Verstraten juist prettig. 'Ik sprak hem onlangs over de heel goed ontvangen Belgische film *Close*. Die gaat over de vriendschap tussen twee jongens van dertien. Die hele film werkt, door de muziek en de opbouw van het verhaal, toe naar ontroering. Ik hou juist van films waar niet zo nadrukkelijk gehengeld wordt naar emoties. Alex zei, niet geheel verbazend wakkend, dat hij helemaal geen zin had om deze film te gaan zien.'

Peter Verstraten, *Spookbeeld van de vrijheid*, 10 films van Alex van Warmerdam. Uitgeverij it&fb, 176 pgs. Presentatie en vertoning Borgman, Eye Filmmuseum, Amsterdam, vrijdag 2 december, 15:30 u

‘We zijn de Marktplaats voor bijles’

DOOR PIM BAKX
FOTO MARC DE HAAN

Hoe kwamen jullie op dit idee voor BijlesConnect?

Tempelman (rechts op de foto): ‘Ik heb zelf jarenlang gewerkt als docent bij een bijlesbureau. Ik ontdekte dat ouders echt veel geld betalen, richting de 30 euro per uur. Maar mijn loon was maar 10 euro per uur: de rest ging allemaal naar dat bureau. Mijn situatie was zeker geen uitzondering. In bijna alle gevallen gaat het zo.

‘Een half jaar geleden had ik het daarover met mijn huisgenoot Jelle, en toen vroegen we ons af: is de tussenkomst van zo’n bureau wel zoveel geld waard? Jelle kan goed programmeren, dus hij

heeft een website in elkaar gezet waar ouders direct in contact komen met bijlesdocenten.’

Scheelt dat veel kosten?

‘Als ouders op onze website een bijlesdocent vinden, gaat al het uurloon naar die docent. We zien nu dat de meeste docenten op onze website tussen de vijftien en twintig euro per uur vragen, dus dat betekent dat beide kanten erop vooruitgaan.’

En jullie?

‘Ik heb nu een soort tussenjaar. In totaal zijn we er een klein half jaar bezig

geweest, een maand geleden zijn we online gegaan. Alles wat wij er nu aan verdienen gaat terug het bedrijf in. We hebben bijvoorbeeld echt een ontiegelijke hoeveelheid aan flyers en posters besteld en we zijn van plan om die heel fanatiek door Leiden te verspreiden. ‘Ons verdienmodel is een klein bedrag dat we alleen aan de ouders vragen om gebruik te maken van het platform: ongeveer vijf euro per maand. Omdat het contact direct verloopt, zonder tussenkomst van een bijlesbureau, is het veel goedkoper. We noemen het zelf vaak de Marktplaats voor bijlessen.’

Verlies je daardoor niet aan kwaliteit?

‘We vinden het belangrijk dat we alle docenten gesproken hebben voordat ze op ons platform terecht komen, we willen voorkomen dat het rare mensen trekt. Elke keer als een docent zich aanmeldt, plannen we een kennismakingsgesprek in en kijken we of diegene met de juiste redenen bij ons platform wil. Als we ook maar enige twijfel hebben, dan doen we het niet.’

Wat zijn ‘de juiste redenen’?

‘Veel mensen doen het om geld te verdienen en dat is natuurlijk helemaal prima. Maar je wil dat er bij docenten ook de intentie zit om mensen daadwerkelijk wat bij te brengen, en dat ze niet ergens heengaan, inklokken, een beetje uit hun neus zitten te vreten en dan het geld innen. Het succes van ons platform is afhankelijk van goede bijlessen.’

Is bijles niet alleen voor rijke gezinnen?

‘Ik vind het belangrijk om een bijdrage aan de maatschappij te leveren als ik aan iets werk, en ik hoop dat juist kinderen die nu geen toegang hebben tot bijles dat via ons wel krijgen.’

COLUMN | MAIA DE QUAY

Ik – linkse deugneus eerste klas – vind Kinninging een baas

Death and taxes, dat zijn de twee zekerheden in het leven. Mocht je rechten studeren in Leiden, dan komt hier een derde zekerheid bij: de aanname dat je een FVD-fanaat bent. Hoewel ik als columnist niet vies ben van een potje generaliseren, maak ik met die veralgemening graag korte metten. De Universiteit Leiden, en meer specifiek de faculteit Rechtsgeleerdheid, is geen rechts bolwerk waar de Raisa’s en Thierry’s van deze wereld hun ongefundeerde meningen de wereld in kunnen slingeren.

Integendeel, het overgrote deel van de mensen dat in het KOG rondloopt is gematigd, bedachtzaam en voor wat de studentenpopulatie betreft (ondergetekende inclus) over veel zaken meningloos (uiteraard ook een zonde, maar soijt). In mijn relaas over hoe de rechtenfaculteit geen rechts bolwerk is, passeren meerdere argumenten de revue, maar mijn belangrijkste troef is mijn wellicht controversiële en allicht onverwachte mening over professor Andreas Kinninging: ik – linkse deugneus eerste klas – vind hem een baas.

Voor wie hem niet kent: Andreas Kinninging is de illustere hoogleeraar rechtsfilosofie die bekend staat om zijn reactionaire opvattingen (niet in de laatste plaats

over de verdeling tussen man en vrouw), zijn socratische manier van lesgeven én om het feit dat hij Rutger Castricum ooit bijna in elkaar timmerde. Geïntregerd door alle verhalen die ik over hem gehoord had, meldde ik me een jaar geleden aan voor zijn werkgroep voor het vak Rechtsfilosofie I. Anders dan anders waren die werkgroepen zeker: een verademing, in mijn optiek.

Voordat ik verder ga met mijn lofzang, is het belangrijk te vermelden dat ik niet kan oordelen over zaken waar ik niet bij was, en aangezien ik colleges heb gehad tussen september 2021 en april 2022, gaat mijn column expliciet niet over de periode die *NRC* beschreef (en waaruit bleek dat vier klachten van studenten over intimiderend gedrag van Kinninging gegrond waren verklaard).

Waar gaat mijn column dan wel over? Dat ik Kinninging – ongeacht mijn persoonlijke meningen en/of voorkeuren – een heel goede docent vond. Dat heeft, in tegenstelling tot wat de heer Cliteur mij op Twitter nog wel eens verwijt, dus niets met links of rechts te maken, maar ‘slechts’ met het niveau van lesgeven.

Ben ik het eens met het merendeel van de meningen die Kinninging erop nahoudt? Bepaald niet. Doet dat ertoe? Bepaald niet. *Shocker*: de mens is veelzijdig!

In de werkgroepen was Kinninging streng maar rechtvaardig. Hij eiste dat je voorbereid was, je je goed had ingelezen en niet ‘zomaar’ iets zei. Hij vroeg aan het begin van een college wie het hoofdstuk écht had gelezen, en als hij later ontdekte dat dit toch niet het geval was, kon je op een wat-kom-je-hier-dan-helemaal-doen-preek rekenen.

Leuk is dat niet, terecht wel.

Als je op een complexe vraag een kort en simpel antwoord gaf, stelde hij aanvullende vragen en vroeg bij het volgende antwoord door wat dat dan weer betekende. Als je iets niet wist, werd je uitgenodigd om er ter plekke over na te denken. Meer dan wat dan ook vond ik dat leerzaam en inspirerend: uitgedaagd worden om na te denken over wat je zegt in plaats van te worden bedankt en vervolgens het goede antwoord over te nemen op een kladblok waar je vervolgens toch nooit meer naar zal kijken.

Toen ik me inschreef voor Rechtsfilosofie I rekende ik er eigenlijk op dat ik het vak niet boeiend, Kinninging onaangenaam en de manier van onderwijzen onprettig zou vinden. Ik had mezelf ingedeeld in het clubje ‘Niet-FVD-fan-rechtenstudent’ en verwachtte daarom een hekel te hebben aan alles wat aan de afdeling Encyclopedie van de Rechtswetenschap gelinkt is. Dat bleek niet alleen kinderachtig, maar ook onwaar. Als ik naar huis ging na een werkgroep rechtsfilo, had ik het idee dat ik écht iets geleerd had, in plaats van (zoals zo vaak) achterover had gehangen en de minuten afgeteld tot ik weer naar huis mocht.

Ironisch genoeg zijn de gelieerden aan wat ‘het gangetje’ is gaan heten dus bij uitstek degenen geweest door wie ik heb geleerd om genuanceerd te denken. Helaas voor mijn gesprekspartners en mooi voor mij: nu kan ik zoals een goed rechtenstudent betaamt alle radicale opmerkingen over deze tak van de rechtenfaculteit weer kapotnuanceren en pareren met de zinsnede ‘dat hangt af van de omstandigheden van het geval’.

Maia de Quay studeert rechten

